

Indhold

Side 1

Ordnes anatomi med lego

Side 3

FVU-matematik sætter ord på matematikken

Side 4

Et aktivt arbejds- og fritidsliv i Danmark

Side 6

Kolonihaven i undervisningen

Side 7

Danskuddannelse 3 - Sproglig bevidsthed og bredde

Side 8

Her finder du os

Ordnes anatomi med lego

Af: sproglærer Bernadett Marsay Dal

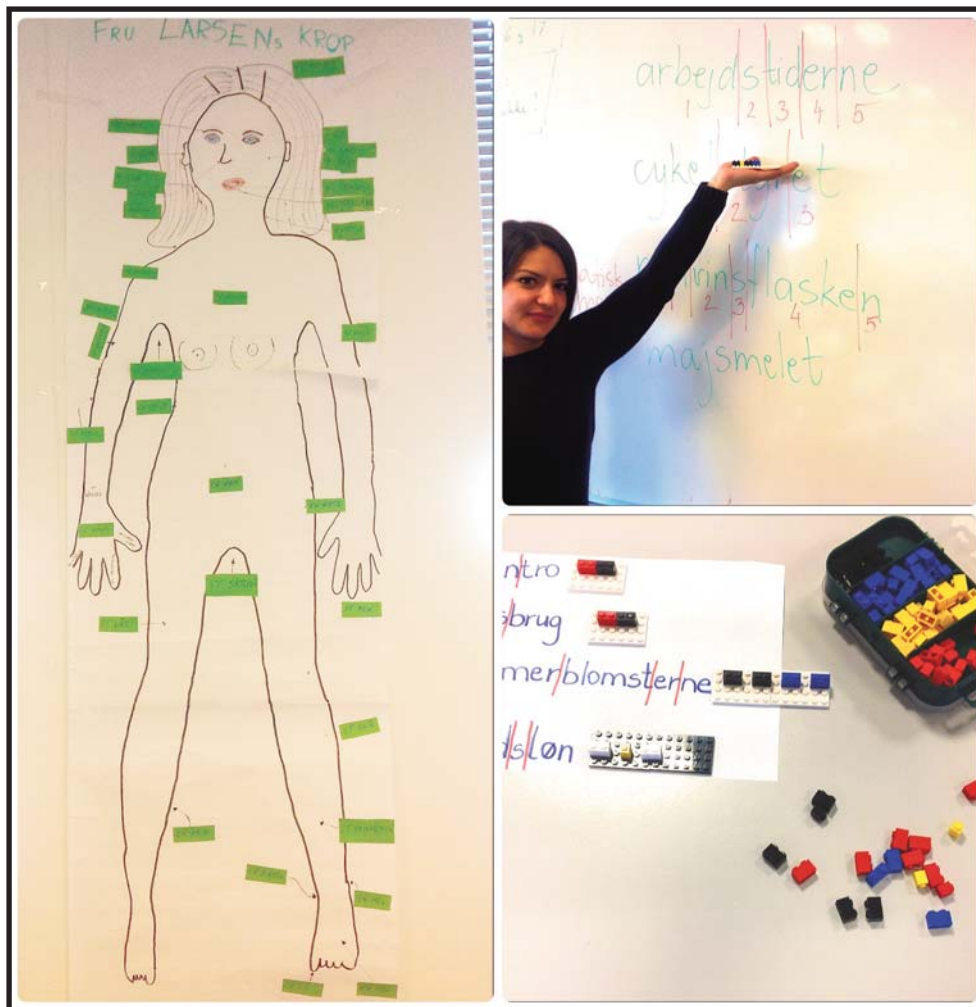
Sprogcenter Vejle - Fredericia og Social- og Sundhedsskolen i Fredericia har igennem mange år haft et godt samarbejde i forbindelse med undervisning af tosprogede elever. Undervisningen foregår på SOSU-skolen i Fredericia blandt andet i form af FVU-undervisning. Formålet med FVU er at styrke de tosprogede elevers læse- og skrivefærdigheder. Således er træning i læsestrategier, i stavning og arbejdet med det danske sprogs opbygning på stavelses-, ord- og sætningsniveau er en del af vores pensum. Spørgsmålet er, hvordan eleverne bedst muligt tilgænger sig mest dansk. Som lærer er jeg tilhænger af didaktisk helhedstænkning, hvor læring sker igennem forståelse, handling og oplevelse. Det ukendte læres, ved at eleverne kan relatere det til noget, som de allerede ved. Ordnes opbygning sammenlignes med kroppens opbygning (knogler forbindes af led – sammensatte ord forbindes af kitmorfemer) og analogien understøttes af Lego-modeller.

Leg godt med morfemer - Fra kroppens anatomi til ordnes anatomi

Som lærer søger man hele tiden efter nye veje og metoder, der kan understøtte ens undervisning. Som sproglærer leder man til tider efter redskaber, der gør de abstrakte sproglige kategorier (morfemer, ordklasser, sætningsled) mere håndgribelige og lettere forståelige. I de senere år har jeg specielt interesseret mig for læseudvikling på andetsprog og de didaktiske strategier, der kan underbygge udviklingen af en funktionel læsefærdighed på dansk. Der er forskningsmæssigt belæg for, at viden om ordnes opbygning samt viden om sætningsopbygning bidrager til øget læseforståelse (Brudholm 2009:24). Imidlertid er ordnes byggekloster svært håndgribelige abstrakte enheder (bogstaver, stavelser, morfemer). De optræder i kombination med hinanden og danner nye ord som igen kobles sammen til sætningsled og sætninger.

At gøre kursisterne til bevidste læsere kræver megen træning. I mit daglige arbejde med læse- og stavetræning oplevede jeg en mangel på brugbart værktøj, som kunne visualisere og gøre

arbejdet med ordenes og sætningernes anatomi mere forståelig og lettere håndterbar.

Her kom jeg til at tænke på LEGO-klodserne, som kunne understøtte denne sproglige træning. Jeg tror på, at struktureret leg og læring kan gå hånd i hånd og kan føre fra tavleundervisning til differentieret elevaktivering, hvor eleverne bygger modeller af ord og sætninger og føler et større engagement end ved traditionel undervisning i grammatik, og i læse- og stavetræning.

LEGO-klodser i grammatikundervisningen

Mine nærmeste kender mig, som én der er god til at nytænke, men de havde svært ved at tro på mit projekt om, at nu skal jeg bruge LEGO-klodser i grammatikundervisningen. Så en sensommerdag, hvor jeg cyklede hjem med en XXL LEGO-pakke med 1600 klodser i, forlangte mine børn at høre om mit arbejde med grammatik ved hjælp af LEGO. Og nu er idéen nået til afprøvningsfasen. Her i efteråret er vi i gang med at bygge!!! Kursisterne laver samvejrledninger til hinanden og bygger modeller af ord og sætninger. Jeg planlægger opgaver, hvor kursisterne skal bygge ord og sætninger efter en bestemt model, samle ord, der har samme opbygning, sortere ord afhængig af deres morfologi m.m. LEGO-klodserne bruges til at visualisere ordenes opbygning (morfologi), ordets rod, bøjningsendelser, bindebogstaver i midten af ordet, afledningsendelser og forstavelser. Jeg forventer, at dette arbejde vil styrke den morfologiske læsestrategi, som under-

støtter udviklingen af en alternativ læsestrategi hos læsesvage. (Arnbak, 95) Vi bruger også LEGO-klodser til træning i lydlig segmentering af et ord, til illustration og træning af hvor mange lyde/bogstaver der er i ordet, til at illustrere om ordet indeholder lange eller korte vokaler. Kursisterne kan selv bygge deres vanskelige ord op ved hjælp af klodser. Her bruger vi blå, røde og gennemsigtige klodser til henholdsvis konsonanter, vokaler og stumme bogstaver. Når kursisterne får lov til at arbejde med lyd/bogstavanalyse og får nogle håndgribelige værktøjer (klodserne) i hånden, skærpes deres bevidsthed omkring ordenes opbygning. Et systematisk arbejde med ordenes lydlig og betydningsmæssige opbygning vil forhåbentlig bidrage til en bedre stave- og læsefærdighed hos dem. Så hvis der roder lidt i lokalerne med LEGO – beklager! Vi bygger,

og bygger om. En sort klods er ikke bare en klods, det er et rodmorfem, en blå klods er et bøjningsmorfem, de bittesmå hvide er også vigtige, de er vores kitmorfemer, de røde må heller ikke blive væk, de er vores afledningsmorfemer. Vi har brug for dem alle! Vi leger nemlig grammatik, vi leger - morfemer

Referenceliste:

- Arnbak, E. 1995. Er mor-femdeling mord? Specialpædagogik 6/95
 Brudholm, M. (2009). Læseforståelse – hvorfor og hvordan? Alinea.

SPROGCENTERVEJLEFREDERICIAGIVE

...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Mette Boysen Nielsen, Birger Sørensen, Elna Leth Pedersen og Werner Kaihøj (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager · Tryk: JTO-ELBO Grafisk · Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle, Fredericia og Give, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

FVU-matematik

sætter danske ord på matematikken

Hovedindholdet i FVU-matematik er hverdagsmatematik.
Meningen med faget er at forstå 'det med tal' som man møder i sin hverdag,
hvad enten man er indfødt eller ny i landet.

Af: FVU-matematiklærer Steen Rasmussen

Sprogcenter Vejle-Fredericia-Give har gennem flere år tilbudt kursisterne undervisning i FVU-læsning. På samme måde som FVU-læsning er beregnet til at sætte voksne i stand til at klare hverdagens krav til at læse og skrive, så er FVU-matematik beregnet til at forstå og udregne de mange tilfælde af tal, som vi møder i hverdagen.

Skat, moms, busplaner, indkøb

Et særkende ved FVU-matematikken er, at vi altid tager udgangspunkt i noget 'virkeligt'. Når vi beregner, hvor meget mel eller oksekød, der skal bruges i en ret til 8 personer, så er det en 'rigtig' opskrift beregnet til fx 4 personer, som vi tager udgangspunkt i. Det giver anledning til mange gode snakke om dansk madkultur og nogle gange slikken om munden, når vi arbejder med en lækker dessert. Hvad er spsk, tsk og hvordan regner man med $1\frac{3}{4}$ når man skal gange op med 3?

Rigtig mange gange bruger vi alle sammen procentregning i hverdagen. Både skat og moms kræver, at vi forstår det med at dividere med 100 og gange med ...

FVU-matematik findes i to sværhedsgrader, trin 1 og trin 2. Groft sagt er trin 1 mest med plus og minus samt gange og division, når det går højt. Hvad er kiloprisen for ost, når vi ved at 300 gram koster 19,95 for eksempel. På trin 2 er procentregning noget af det sværeste. Hvor mange procent sparer du, når du kan få et par sko, der normalt koster 899 til 599?

Både FVU-læsning og FVU-matematik er tænkt til voksne danskere i bred almindelighed. Alle, der passer i målgruppen, dvs. ved en obligatorisk screening hverken scorer for lavt eller for højt, kan tilmelde sig et gratis FVU-forløb på VUC eller en anden uddannelsesinstitution, der efter aftale med det lokale VUC.

På et sprogcenter er FVU-matematik et glimrende supplement til danskundervisningen, fordi det kombinerer matematikforståelsen, som måske er blevet glemt siden barneårene, med sprogindlæring. Hvad hedder det på dansk, og hvordan skal jeg forstå det her spørgsmål, er de sætninger, som FVU-matematiklæreren oftest hører.

Samarbejde. Edyta fra Polen går på trin 2, Agnes fra Uganda og Anh fra Vietnam går på trin 1. Kursisterne hjælper hinanden på kryds og tværs af nationaliteter og matematikniveau. Alle bliver klogere på matematik og alle får øvet deres danske sprog.

Vi regner og vi snakker

For at få så meget dansk sprog ind i undervisningen som muligt er det vigtigt, at kursisterne hjælper hinanden og taler sammen om opgaverne. På den måde bliver ordforrådet hele tiden udvidet samtidig med, at matematikformlerne bliver fundet frem. Nogle af kursisterne har en skolegang fra deres hjemland, som har lært dem meget af matematikken i forvejen. For dem drejer undervisningen sig om at få oversat fx det svære i at bruge en togplan til at beregne, hvornår man er fremme. Eller hvordan man beregner befordringsfradag ud fra Skats regler. Andre kursister har ikke samme baggrund fra hjemlandet. Måske er de ikke vant til at bruge en lommeregner. Eller at måle noget med en lineal. Så er det her, vi starter.

Om FVU-matematik

Undervisningen til trin 1 og trin 2 tager hver 30 – 60 timer svarende til 40 – 80 lektioner á 45 minutter. Efter hvert trin tilbydes kursisterne at gå til en prøve. Prøven bedømmes af en ekstern censor og kursisterne modtager et prøvebevis, hvis de består prøven. Til sammen svarer de to trin til AVU trin 1 på VUC, hvilket svarer til folkeskolens afgangsprøve efter 9. klasse.

Et aktivt arbejds- og fritidsliv i Danmark

Interview med Oleksii Mykhailovskyi fra Ukraine - danmarksmester i kettlebell og tidligere sprogskolerelev.

Af: Sproglærer Anne-Mette Nielsen, Sprogcenter Give

Oleksii Mykhailovskyi, siden 2009 ansat som fodermester m.m. på en svinefarm i Give.

Oleksii er vokset op i en mindre by i Ukraine (UA), hvor begge forældre er læger. Selv er han uddannet dyrlæge efter 6 års studier ved Agriculture University i UA. Under uddannelsen var han i perioder i praktik som dyrlæge i UA, men valgte derudover som færdiguddannet dyrlæge at tage 1½ års praktikophold på en svinefarm i Danmark (DK). Her har han bl.a. ansvaret for den korrekte foderblanding, vitamintilskud, injicering af medicin, kastrering samt inseminering.

Hvorfor netop Danmark?

"Ikke fordi jeg vidste så meget om landet, før jeg kom hertil", fortæller Oleksii. "Men der eksisterer en aftale mellem UA og DK om, at studerende fra hhv. landbrugsskoler og landbohøjskoler (dyrlæger) kan komme til DK som praktikanter i 1½ år, når blot de tager afsted inden 6 mdr. efter uddannelsens afslutning. Og så havde jeg et ønske om at lære noget om Danmarks specielle svineproduktion, idet DK er kendt for at producere svin af en meget høj kvalitet. Samtidig er det lettere at få et godt job i UA, hvis man har haft en praktikperiode i DK. Og så fortalte vennerne jo om deres ophold her i landet og ikke mindst lønnen."

Du er ansat som fodermester på en svinefarm.

Er det et arbejde for en dyrlæge?

"Det er det måske nok ikke i Danmark, men i Ukraine arbejder dyrlæger ofte ved de store landbrug. Men som jeg nævnte før, kan et praktikophold åbne op for et mere interessant job i Ukraine fx kontrolarbejde eller at være ansat i en praksis."

Hvad lagde du mærke til, da du kom til Danmark for første gang?

"Ikke så meget! Det var ret stressende. Jeg var lige blevet færdig med mine studier og havde sagt farvel til min kæreste i Ukraine. Alt omkring mig var jo nyt, men heldigvis er arbejdsmentaliteten i hhv. DK og UA meget ens, så det var let at tilpasse sig arbejdstider og -form. I forvejen vidste jeg alt om svin. Derimod havde jeg intet kendskab til maskiner! Så lige pludselig at skulle manøvrere en traktor m.m. var noget af en opgave! Jeg er jo ikke sådan vokset op med jord under neglene."

Hvad med sproget?

"Det var ikke noget problem, for på arbejdet talte vi engelsk, også med de danske kolleger. I dag, efter at jeg har afsluttet danskuddannelsen fra Sprogcenter Give, taler jeg fortrinsvis dansk på mit arbejde. Ikke mindst, fordi jeg

arbejder en del sammen med en dansker, der ikke taler engelsk. Så jeg lærer meget dansk på den måde. Jeg var lidt længe om at komme i gang med sprogskolen. Det gik jo fint med engelsk på jobbet, og min plan var at rejse hjem til min kæreste, Anna, efter 1½ års praktik."

Men nu er der gået 5 år!

"Ja, for efter min praktikperiode tilbød min chef mig en fastansættelse, og jeg blev ansat på en arbejdsopholdstilladelse. Så startede jeg på sprogskolen og genoptog samtidig min sport fra UA, kettlebell."

Oleksii guldvinder ved DM 2013.

Kettlebell giver sidegevinster i form af danske venskaber og kontakter og dermed også et større tilhørsforhold til landet.

Fortæl lidt om kettlebell

"I UA er det en meget kendt sport, men i DK er den først ved at blive det. I UA dyrkes den meget i hæren, fordi den styrker musklerne i hele kroppen samt hjerte og vejrtrækning. Den kræver stor koncentration og både fysisk og psykisk udholdenhed. Kettlebell bruges bl.a. i træningsprogrammet til cross-fit, hvilket er med til at gøre sporten kendt i hele verden. Kettlebell kan dyrkes alle steder, da den ikke kræver meget plads. I min universitetstid dyrkede jeg den i samtlige 6 år og blev Master of Sport. Hvorfor det lige blev kettlebell, skyldes, at man kan starte med at dyrke den som voksen. Og så skal man i UA ikke betale kontingent ved træning, hvilket betyder en del for en studerende.

I DK startede jeg i Give fitnesscenter, hvor jeg stadig kommer 3 x 2 timer om ugen. De kendte ikke kettlebell, så jeg måtte på internettet og finde hjemmesiden for kettlebell i DK. Jeg kontaktede formanden, der bød mig velkommen, såfremt jeg havde "det gule kort". Kettlebell-klubben fungerer udelukkende via internettet. Vi træner individuelt i vores respektive fitnesscentre og mødes så rundt i landet til indbyrdes konkurrencer og selvfølgelig også til danmark- og verdensmesterskaber."

Fortæl lidt om dine mesterskaber

"Ja altså, der er DM en gang om året og VM to gange om året, fordi der på verdensplan er to sportsføderationer. Jeg deltog i VM i Lyon i juni 2014, hvor 17 lande var repræsenterede, og jeg fik en 5. plads til Danmark. I holdstafet tog vi en 3. plads. Der afholdes VM igen 20.-23. november i Hamburg, hvor 40 lande vil deltage! Jeg blev danmarksmester både i 2013 og 2014."

Hvad får du ud af at dyrke denne sport?

"Ikke penge i hvert fald! Det er jo en amatørsport. Gevinsten er en god fysik, medaljer og måske et par støttebind til håndleddene. Men så er der jo sidegevinster i form af danske venskaber og kontakter og dermed også et større tilhørsforhold til landet."

Arbejde og masser af sport i fritiden – hvad er der blevet af kæresten?

"Hun er heldigvis kommet her til Danmark. Vi er også blevet gift her i landet, og sidste år fik vi en dejlig dreng. Anna går

på sprogskole i Give om aftenen, mens jeg så passer den lille. Jeg kunne godt tænke mig at lære mere dansk, men det må vente. Heldigvis accepterer Anna min sportsinteresse, og ofte tager vi i fitnesscentret sammen."

Hvad vil du sige til andre udlændinge, der kommer til Danmark?

"Sørg for at lære dansk. Selv var jeg lidt længe om at komme i gang. Men det er nødvendigt for at blive integreret og for at forstå, hvordan det danske samfund hænger sammen. Sørg også for at få en aktiv fritid. Det er vigtigt at koble fra og ikke kun tænke på arbejde eller på problemer i fx ens hjemland. Man har brug for et pusterum, og sport er jo et godt alternativ, hvor man samtidig kan få nye venner og samles om en fælles interesse. Der er idrætsforeninger og fitnesscentre overalt i DK, hvor man kan henvende sig. Selvfølgelig koster det noget i kontingent at være medlem, men det er altså pengene værd!"

Hvad er så fremtidsplanerne?

"Ja, min kone vil gerne blive i DK. Og jeg må også sige, at det er svært at vende tilbage til Ukraine efter at have været væk i så lang tid. Før var vi jo vant til det ukrainske "system". Men nu har vi vænnet os til at bo i et land med frihed og rettigheder for den enkelte, og et lovsystem, der fungerer for borgeren. Derfor søger jeg nu en permanent opholdstilladelse og skal have certificeret mine eksamenspapirer. På længere sigt er det naturligvis mit håb i et eller andet omfang at kunne bruge min dyrlægeuddannelse her i Danmark."

Vejledning til vurdering/anerkendelse af udenlandske eksamensbeviser kan du finde på: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/guide-til-anerkendelse>

Kettlebell

Kettlebells er en slags redskaber til styrketræning. En kettlebell er en massiv jernkugle med et håndtag, så kuglen kan løftes og svinges i alle retninger.

Når man træner med kettlebells, og træner sin evne til at skubbe, trække, svinge og kaste gennem et fuldt bevægelsesudslag i alle retninger, alt imens man genererer og kontrollerer kraft fra gulvet og opefter. Det betyder at flere muskler stimuleres samtidig, hvilket har en stor positiv effekt på det neuromuskulære system – altså samarbejdet mellem hjerne og muskler. Styrke afhænger ikke kun af muskelmasse, men også i høj grad af hvor godt nervesystemet kommunikerer med musklerne.

De gentagne, eksplosive styrkeøvelser træner også kredsløbssystemet, da musklerne behøver meget ilt for at kunne udføre træningen.

Kettlebells som sport

I Rusland blev kettlebells til en sport, hvor atleter får 10 minutter til at tage så mange gentagelser som muligt uden at sætte kettlebells'ene ned undervejs. Sporten har siden bredt sig til resten af verden, omend den er relativt ny i Danmark. Således åbnede Danmarks første kettlebell klub, Aalborg Kettlebell Center (AKC) i 2009.

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Kolonihaven i undervisningen

Gennem godt hundrede år har kolonihaven udgjort en vigtig del af dansk historie og kultur, idet almindelige danskere har brugt den som et fristed i hverdagen, og det er derfor naturligt at lade den emnemæssigt indgå i undervisningen på sprogcentret.

Den seneste halve snes år har vi her på Danskuddannelse 3 med mellemrum haft fænomenet kolonihaven som et emne i undervisningen, hvor den er sat ind i en socialhistorisk kontekst. Tidligere havde vi et nært samarbejde med den kendte kræmmer og haveejers Johs. Lohse, der efter aftale forestod rundvisninger oppe i haveforeningen Nordly, hvor han også gerne var vært omkring en sodavand.

Materialeudvikling

Efter Lohses død i januar i år er hans kolonihave overtaget af Birger og hans kone Elvira. Dermed kan traditionen med at udvide undervisningsrummet til også at omfatte haveforeninger videreføres. Sammen har vi udviklet undervisningsmaterialer til brug på danskuddannelsens forskellige moduler. På de lavere moduler arbejdes der konkret med, hvad en kolonihave kan bruges til, og på de afsluttende moduler sættes tingene så ind i en overordnet historisk og samfundsmæssig kontekst. Ud over læseopgaver har vi udviklet materiale og oplæg til mundtlige gruppe- og klassediskussioner samt til skriftligt arbejde. Herved tilgodeses de discipliner, der er centrale, nemlig læse, tale og skrive.

Her i sensommeren har vi ad tre gange med tre forskellige hold besøgt kolonihaven og beset Nordly med dens forskellige haver og fantasifulde træhuse. Gennem vort udviklede undervisningsmateriale havde de i forvejen forberedt sig på turen, og interessen var stor blandt kursisterne, hvad enten de var udvekslingsstudenter, modul 1'ere eller de afsluttende modul 5'ere.

Udvekslingsstudenter

For udvekslingsstudenterne var det til stor overraskelse at danskere ikke kun bor i nyrenoverede og istandsatte parcelhuse i villakvarterer, men også er at finde i små, skæve og anderledes kolonihavehuse i træ eller blik, og der blev i gruppen draget mange paralleller til det sydamerikanske miljø. Her blev teksternes ord pludselig til stærke billeder i hukommelsen. For vore modul 1 kursister blev det en stor succes rent sprogligt i form af at kunne formulere spørgsmål på dette nye og mærkelige

sprog. Pludselig blev det gjort klart at knokleriet på skolen gav pote, når der skulle startes helt almindelige samtaler med helt almindelige mennesker. For de høje moduler fik det historiske perspektiv helt nyt liv. Kursisterne kunne fornemme de historiske teksters vingesus ved at opholde sig og gå tur i kolonihavemiljøet. Vi satte fokus på at vise både de ældre beboers mere specielle og gamle huse og også de unge børnefamiliers helt nye og moderne huse i området. Tiderne skifter og det tydeliggøres ved besøg.

For alles vedkommende var spørgelysten stor med spørgsmål som: Hvad koster en kolonihave? Er der haver til salg? Hvad er det årlige medlemskontingent? Kan man få indlagt vand og el? Hvad slags folk har en have heroppe? – Og her kommer vi så til nutiden, idet kolonihavernes målgruppe har ændret sig i de senere år. Hvor der tidligere var tale om et fristed for arbejderne, så er det i dag en socialt mere blandet gruppe, der er haveejere, og det har sin rod i den måde, folk lever på og bosætter sig på.

Grønne drømme

Begrebet bymennesker er nemlig opstået. I 70-erne og 80-erne flyttede unge, når de fandt en ægtefælle og fik børn i høj grad ud i villakvartererne, men fra 90-erne og frem er det gradvist blevet mere populært for nystiftede familier at foretrække bylivet frem for parcelhuslivet. Arbejdslivet og familielivet finder sted i byen, der også byder på kulturelle muligheder, men der mangler de grønne muligheder, og herved kommer kolonihaven ind i billedet som et sted, hvor de grønne drømme kan virkeliggøres med frisk luft og nutidens populære ønske om et sundt liv og hjemmedyrkede grøntsager.

Således passer kolonihaven fint ind i den nyere udvikling, hvor byliv og god livsstil bliver stadig mere populært, og det gælder jo selvsagt også for de mange unge kursister, vi netop har på sprogcenteret. Deres ønsker til livet adskiller sig ikke fra de jævnaldrende danskeres, og her bliver kolonihaven en praktisk og bæredygtig løsning for alle, der bor i byen. Og det er jo nok det, der skaber interessen, og ved at kombinere denne med gruppediskussioner og læring har de fået meget ud af disse miniforløb, hvilket også deres løbende feedback viser.

Danskuddannelse 3 = sproglig bevidsthed og bredde

Af sproglærer Anne-Marie Hatami-Rezania

Brainstorm om livsfaser som indledning til emnearbejde om alderdom. Det gøres i grupper, så der er gensidig hjælp til ordvalg og stavning.

Danskuddannelse 3 (DU3) er tilrettelagt for kursister, der har mindst 12 års skolegang og som regel også en mellemlang eller lang uddannelse bag sig. Der er tale om studievante kursister, der forventes at have en hurtig progression ligesom det forventes, at de deltager aktivt i undervisningen, tager ansvar for egen læring og har mulighed for at lave hjemmearbejde. DU3 foregår først og fremmest på almindelige dag- og aftenhold på sprogcenteret, men også som fjernundervisning og blended le-

arning. Det kan også finde sted i virksomheder, fx læger på Sygehus Lillebælt i Vejle, ingeniører på Vattenfall i Fredericia og designere på Lego i Billund.

Basisdansk med udgangspunkt i egne erfaringer og behov

På de første moduler på DU3 arbejdes der med at etablere et basisdansk omkring kendte og relevante emner. Der anvendes

grundbogs- eller netbaseret undervisningsmateriale, og ellers tages der så vidt muligt udgangspunkt i kursisternes egne erfaringer og behov fra hverdagsliv, arbejde og uddannelse. Der arbejdes samtidig med basale sprogstrukturer (grammatik) og ikke mindst med den danske udtale i forhold til såvel lytteforståelse som mundtlig sprogproduktion. Da kursisterne tidligere har lært fremmedsprog og dermed har en vis sproglig bevidsthed, kan der "skydes genvej" til det danske sprog, fordi vi kan forklare sproglige særegenheder, strukturer og betydninger, og hvis det kniber, tage engelsk eller andre fællessprog til hjælp. Der arbejdes dog lige fra starten intenst på, at etablere et dansk ordforråd til brug ved sprogindlæring, fx "Hvad betyder det?" Og "Hvorfor siger man sådan på dansk?", således at kursisterne med det samme vænner sig til at kommunikere på dansk.

dr.dk bliver flittigt brugt i undervisningen. De interaktive tavler fungerer som storskærm, og der kan pauses og gentages og tekstes, så der kommer fokus på såvel indholdsmæssige som sproglige aspekter.

Projektfremleggelse på Sprogcenter Fredericia

Sproglig nuancering og indsigt i samfundsforhold

Efter de første moduler bliver undervisningens emner mere overordnede og samfundsrelaterede. Ofte tages der udgangspunkt i noget aktuelt, som kan bredes ud til et generelt emne af samfundsmæssig, kulturel og/eller historisk karakter. Der indrages masser af autentisk materiale, fx avisartikler, tv-programmer, blogs mv. ligesom vi tager på ekskursioner og af og til inviterer gæstelærere. Mødet med det omgivende samfund såvel sprogligt som personligt bidrager til indsigt i og forståelse af samfund og kultur, jf. kolonihaverne andetsteds i bladet.

Integreret i eller sideløbende med emnearbejdet arbejder vi sammen med kursisterne hen imod, at de opnår et stadig mere nuanceret sprog. De sprogligt bevidste kursister er glade for grammatikundervisningen, og ofte samarbejder de om at løse opgaver, eller retter skriftlige arbejder i fællesskab. Det styrker kursisternes sproglige analyseevne og gør dem mere opmærksomme. Ordforrådet udvides i takt med undervisningen, og kursisterne får øjnene op for betydningsnuancer og for hvilken sprogbrug, der er passende hvornår (pragmatisk kompetence). På de sidste moduler skal kursisterne, såvel skriftligt som mundtligt, kunne fremsætte synspunkter og argumentere for disse, samt diskutere og perspektivere problemstillinger på dansk, og de skal endvidere kunne disponere og skabe sammenhæng i deres fremstilling.

Der er nok at tage fat på, og det siger sig selv, at kursisterne er nødt til at være oppe på mærkerne og selv tage initiativ, både til at lære nyt og til at tage ved lære af diverse evalueringer af de-

res sproglige produktion. Gennem danskuddannelsesforløbet mærker vi, hvordan kursisterne bliver gradvis mere opsøgende i forhold til både sprog og samfund, og der hersker ofte en intens, arbejdsom og munter stemning i undervisningslokalet.

Projektarbejde:

Selvstændighed, planlægning og samarbejde

En tilbagevendende del af undervisningen på de højere moduler på DU3 er projektarbejde. Kursisterne vælger selv et emne, som de har lyst til at udforske og vide mere om. De inddeler sig i grupper efter de valgte emner. Dernæst orienterer de sig om emnet og udarbejder sammen en problemformulering, dvs. skriver de spørgsmål, som de gerne vil finde svar på. Der er typisk afsat 4-5 undervisningsgange til et projekt, og gruppen skal derfor planlægge arbejdet, så de afsætter tid til informationsøgning, feltarbejde som interviews og virksomheds- eller institutionsbesøg, diskussion, rapportskrivning og planlægning af forberedelse til præsentation. Forløbet styrker såvel selvstændighed som evne til samarbejde, og er en vigtig del af forberedelsen til en evt. uddannelse eller et job med selvstændige opgaver, hvor der skal forhandles, rapporteres eller videreformidles. Efter et projektforsløb på Sprogcenter Fredericia her i efteråret udtalte kursisterne, at samarbejdet var noget af det, de havde lært mest af. De var blevet bedre til at lytte til hinanden, acceptere andres mening og gå på kompromis, og til at drage fordel af hinandens forskellige styrker.

Alt i alt er danskuddannelse 3 en rigtig god basis for en aktiv og interessant tilværelse i Danmark.

Her finder du os

SPROGCENTERVEJLE

... i dialog med verden

Sprogcenter Vejle
Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcetret@vejle.dk
www.sprogcetervejle.dk
Kontortid: mandag - torsdag 7.30-15.45 ·
fredag 7.30-14.00

SPROGCENTERFREDERICIA

... i dialog med verden

Sprogcenter Fredericia
Prangervej 111 · 7000 Fredericia
Tlf. 76 81 38 63 · sprogcetret@vejle.dk
www.sprogcetrefredericia.dk
Kontortid: mandag - fredag 8.00-14.00

SPROGCENTERGIVE

... i dialog med verden

Sprogcenter Give
Hjortsvangen 3 · 7323 Give
Tlf. 79 71 50 00 · sprogcetret@vejle.dk
www.giveuddannelsescenter.dk
Kontortid: mandag - fredag 8.00-14.00

SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTURISPIINTERNATIONALMILJØDIALOGOGBEVÆGELSEVIDENOGUDVIKLINGMÅLOGRESULTATER